

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-251/20 - 1

Kohtuasi C-251/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

10. juuni 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour de cassation (Prantsusmaa kassatsioonikohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

13. mai 2020

Kassaator:

Gtflix Tv

Vastustaja kassatsioonimenetluses:

DR

[...]

COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE'i (Prantsusmaa kassatsioonikohtu esimene tsiviilkolleegium)

13. MAI 2020. AASTA OTSUS

Äriühing Gtflix Tv, kelle asukoht on [...] Prahast (Tšehhi Vabariik), esitas Cour d'appel de Lyoni (Lyoni apellatsioonikohus) 24. juuli 2018. aasta otsuse peale kassatsioonkaebuse kohtuvaidluses DRiga, vastustajaga kassatsioonimenetluses, kelle elukoht on [...] Budapest (Ungari).

Kassaator esitab oma kassatsioonkaebuse põhjenduseks üheainsa väite, mis on toodud käesoleva kohtuotsuse lisas.

[...]

[...] [lk 2] [...] [asjassepuutumatud menetluslikud asjaolud]

Cour de cassationi (Prantsusmaa kassatsioonikohus) esimene tsiviilkolleegium [...] [kohtukoosseis] on teinud käesoleva kohtuotsuse.

Faktilised asjaolud ja menetlus

1. Vaidlustatud kohtuotsusest ([Cour d'appel de] Lyon (Lyon'i apellatsioonikohus, Prantsusmaa), 24.7.2018) ilmneb, et Tšehhi äriühing Gtflix Tv, kes tegeleb täiskasvanutele mõeldud teabesisu tootmise ja levitamisega eelkõige oma veebisaidi kaudu, väitis, et pornograafiliste filmide produtsent, režissöör ja levitaja DR, kes turustab oma filme oma veebisaitide kaudu, mida hostitakse tema tegevus- ja elukohas Ungaris, on teinud tema au teotavaid avaldusi, mis on levinud mitmel saidil ja mitmes foorumis, ning pärast seda, kui ta oli nõudnud DRilt nende tagasivõtmist, esitas ta Tribunal de grande instance de Lyon'i (Lyon'i esimese astme kohus, Prantsusmaa) presidendile esialgse õiguskaitse kohaldamise taotluse, paludes esiteks kohustada DRi sunniraha ähvardusel lõpetama tema ning legalporno saidi igasuguse teotamise ning avaldama kõigil asjaomastel foorumitel prantsuse ja inglise keeles kohtu korraldusel õienduse ning teiseks seda, et talle endale antaks luba postitada kõnealustele foorumitele kommentaar, ning paludes viimaks, et talle mõistetakse välja sümbolne üheeurone hüvitis varalise kahju eest ja sama suur hüvitis mittevaralise kahju eest.
2. DR väitis, et vaidlus ei kuulu Prantsuse kohtualluvusse.
3. Apellatsioonimenetluses kordas äriühing Gtflix Tv oma eemaldamis- ja parandamisnõudeid ning suurendas oma hüvitisenõuet talle Prantsusmaal tekitatud varalise ja mittevaralise kahju eest esialgse 10 000 eurose summani.

Väite analüüs

Väite sõnastus

4. Äriühing Gtflix Tv vaidleb kohtuotsusele, millega kõnealune vaidlus määrati Prantsusmaa asemel Tšehhi kohtualluvusse, vastu järgmiselt:

„1°/ sellise kahju arutamine, mida on internetis avaldatud teabesisuga tekitatud liikmesriigi territooriumil, kuna see sisu on seal kättesaadav, kuulub selle liikmesriigi kohtualluvusse; kui apellatsioonikohus otsustas, [lk 3] välistades vaidluse kuulumise Prantsuse kohtualluvusse, et ei piisa sellest, et selle kohtu tööpiirkonnas, kelle poole pöörduiti, on teotavaks peetavad ja internetti postitatud avaldused kättesaadavad, vaid on ka vaja, et need pakuksid selles piirkonnas elavatele internetikasutajatele teatavat huvi ja võiksid seal kahju tekitada, rikkus apellatsioonikohus 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2;

2°/igasugune ohvri mainet kahjustav au teotamine tekitab kahju, kas või mittevaralist kahju; järelikult tekib selline kahju kohas, kus teotavaid avaldusi levitatakse; kui apellatsioonikohus otsustas, välistamaks vaidluse kuulumise Prantsuse kohtualluvusse, et äriühing Gtflix ei ole tõendanud, et tema kaebuses osutatud avaldused oleksid Prantsusmaal tegelikult kahjulikke tagajärgi põhjustanud, kuigi kahju tekkimine Prantsusmaal tuleneb paratamatult DRi poolt veebi postitatud teotavate avalduste levimisest selles liikmesriigis, rikkus apellatsioonikohus 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2;

3°/asja sisuliselt arutavad kohtud ei saa neile esitatud nõudeid rahuldada ega rahuldamata jätta, käsitlemata ja analüüsivõimata kõiki tõendeid, mille pooled on neile oma nõuete kinnituseks esitanud; oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitas äriühing Gtflix uue tõendi, nimelt DRi hallatava veebisaidi woodmanforum külastatavuse statistikat sisaldava dokumendi, et tõendada, et sellel saidil käivad peamiselt Prantsuse kasutajad; kui apellatsioonikohus leidis, et äriühing Gtflix ei ole tõendanud, et Prantsuse internetikasutajaid käib DRi veebisaitidel ja foorumitel kõige rohkem, ilma et see kohus oleks seda uut tõendit analüüsinud või isegi ülevaatlikult maininud, rikkus ta tsiviilkohtumenetluse seadustiku (code de procédure civile) artiklit 65;

4°/internetis avaldatud teabesisuga liikmesriigi territooriumil tekitatud kahju arutamine kuulub selle liikmesriigi kohtualluvusse, kui see sisu on suunatud selle liikmesriigi avalikkusele, kellele see võib pakkuda teatavat huvi; selle tingimuse täitmiseks ei ole vaja, et selles liikmesriigis elavaid internetikasutajaid käiks DRi veebisaitidel ja foorumitel kõige rohkem, ilma et kohus uuriks, nagu temalt paluti, ega vaidlusalune teabesisu, mis puudutab äriühing Gtflix suhteid tema prantslastest näitlejatega, ei või sel põhjusel pakkuda Prantsuse avalikkusele huvi; niiviisi otsustades jättis apellatsioonikohus oma otsuse 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 seisukohalt ilma õigusliku aluseta;

5°/au teotamine võib liikmesriigis kahju tekitada, kui teotavad avaldused puudutavad äritegevust, millega au teotamise ohver selles liikmesriigis tegeleb; [lk 4] kui apellatsioonikohus otsustas, välistamaks vaidluse kuulumise Prantsuse kohtualluvusse, et äriühing Gtflix ei ole tõendanud, et tema kaebuses osutatud avaldused oleksid Prantsusmaal tegelikult kahjulikke tagajärgi põhjustanud, ilma et see kohus oleks uurinud, nagu temalt paluti, ega teotavad avaldused ei puuduta äriühingu Gtflix tegevust Prantsusmaal, eriti tema suhteid Prantsusmaal elavate näitlejatega ja agentidega, jättis apellatsioonikohus oma otsuse 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 seisukohalt ilma õigusliku aluseta.“

Euroopa Kohtu vastus

5. Euroopa Liidu Kohus (Euroopa Kohtu (suurkoja) 17. oktoobri 2017. aasta otsus *Bolagsupplysningen OÜ ja Ingrid Ilsjan versus Svensk Handel AB, C-194/16*) on otsustanud järgmist.

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 7 punkti 2 tuleb tõlgendada nii, et juriidiline isik, kelle isikuõigusi on väidetavalt rikutud tema kohta internetis ebaõigete andmete avaldamisega ning tema kohta käivate kommentaaride eemaldamata jätmisega, võib esitada nimetatud andmete ümberlükkamise, nimetatud kommentaaride eemaldamise ja kogu temale tekitatud kahju hüvitamise hagi selle liikmesriigi kohtusse, kus on tema huvide kese.

Kui asjaomane juriidiline isik teostab suurema osa oma tegevusest muus liikmesriigis kui tema registrijärgse asukoha liikmesriik, võib see isik esitada väidetava rikkuja vastu hagi kahju tekkimise paiga alusel selles muus liikmesriigis.

2. Määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tuleb tõlgendada nii, et kui isiku õigusi on väidetavalt rikutud tema kohta internetis ebaõigete andmete avaldamisega ning tema kohta käivate kommentaaride eemaldamata jätmisega, ei saa isik esitada nende andmete ümberlükkamise ja nende kommentaaride eemaldamise hagi iga liikmesriigi kohtusse, mille territooriumil on või oli internetis avaldatud teave kättesaadav.

6. Viidates asjaolule, et veebisaidil avaldatud andmed ja teabesisu on kõikjal kättesaadavad ning et nende levitamise ulatus on põhimõtteliselt ülemaailmne, täpsustas Euroopa Kohus, et hagi, milles palutakse andmete ümberlükkamist ja kommentaaride eemaldamist, on üks ja jagamatu ning järelikult võib selle esitada vaid ühele kohtule, mille alluvusse kuulub kogu kahju hüvitamise [lk 5] nõude lahendamine vastavalt kohtupraktikale, mis tuleneb 7. märtsi 1995. aasta kohtuotsusest Shevill jt (C-68/93, EU:C:1995:61, punktid 25, 26 ja 32) ning 25. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusest eDate Advertising jt (C-509/09 ja C-161/10, EU:C:2011:685, punktid 42 ja 48), mitte kohtule, millel sellist pädevust ei ole (punkt 48).
7. Selle kohtupraktika, mis puudutab isikuõiguste väidetavat rikkumist ühel veebisaidil avaldatud teabesisuga, saab üle kanda ka kõlvatule konkurentsile, mis tuleneb väidetavalt teotavate avalduste levitamisest internetifoorumites.
8. Kohtuotsuses on märgitud, et äriühingu Gtflix Tv huvide kese asub Tšehhi Vabariigis ja et DRi elukoht on Ungaris.
9. Sellest tuleneb, et DRi avaldatud väidetavalt teotavate kommentaaride tagasivõtmise ja nende parandamise korralduse tegemine kuulus ainult kas Tšehhi kohtute alluvusse, kelle alluvuses on eespool viidatud kohtuotsustest Shevill ja eDate Advertising tuleneva kohtupraktika kohaselt kogu kahjuhüvitamismõude lahendamine, või vastustaja elukohariigi Ungari kohtute alluvusse.
10. Selle puhtõigusliku põhjendusega, millega asendati [...] kritiseeritud põhjendused, on vaidlustatud otsus õiguslikult põhjendatud osas, kus leiti, et need nõuded jäävad Prantsuse kohtualluvusest välja.

11. Selle kohta ei ole äriühing Gtflix Tv sõnastatud eelotsuse küsimusi vaja Euroopa Liidu Kohtule esitada. Esiteks ei ole need asjakohased, kuna kassaator nõudis apellatsioonikohtus andmete parandamist ja teotavate kommentaaride eemaldamist, mitte aga seda, et need oleks Prantsusmaa territooriumil kättesaamatud, ega ka avaldamisvõimaluste piiramist Prantsusmaal, mistõttu geoblokeerimise tehnika kasutamine ei puutu asjasse. Teiseks ei ole praeguses seisus, nimelt pärast Euroopa Kohtu 27. oktoobri 2017. aasta otsust, mida ka tema 24. septembri 2019. aasta otsus (Euroopa Kohtu otsus Google vs. CNIL, C-507/17) ei ole kahtluse alla seadnud, asjaomase ühenduse õigusnormi tõlgendamise suhtes mingit tõsiseltvõetavat kahtlust.
12. DRile süüks pandud teotavate avaldustega tekitatud varalise ja mittevaralise kahju hüvitamise nõude kohtualluvuse kohta väidab äriühing Gtflix Tv, et kohtuotsust Svensk Handel saab kohaldada üksnes nõuete suhtes, millega taotletakse kohtu ettekirjutust internetis kommentaaride või lehekülgede eemaldamiseks, sellel [lk 6] lahendil ei ole mingit pistmist kahju hüvitamise nõudega, isegi siis, kui selline nõue esitati alguses esialgset õiguskaitset arutavale kohtunikule, ning järelikult kehtivad sellise nõude suhtes kohtuotsustes Shevill ja eDate Advertising sõnastatud põhimõtted.
13. Seega tuleb kindlaks teha, kas lahendust, mille kasuks Euroopa Liidu Kohus eespool viidatud 27. oktoobri 2017. aasta kohtuotsuses määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 alusel otsustas, tuleb tõlgendada nii, et isik, kelle arvates on teotavaid avaldusi internetis levitades tema õigusi rikutud ning kes nõuab korrigeerimist andmete parandamist ja teabesisu kustutamist kui ka mittevaralise ja varalise kahju hüvitamist, võib vastavalt kohtuotsusele eDate Advertising (punktid 51 ja 52) pöörduda kohtusse igas liikmesriigis, kelle territooriumil on internetis avaldatud teabesisu kättesaadav või on olnud kättesaadav, nõudes selle liikmesriigi territooriumil tekitatud kahju hüvitamist, või peab ta vastavalt kohtuotsusele Svensk Handel (punkt 48) pöörduma selle hüvitisenõudega kohtusse, kelle alluvuses on andmete parandamiseks ja au teotavate kommentaaride eemaldamiseks ettekirjutuse tegemine.
14. See Cour de cassationi (Prantsusmaa kassatsioonikohus) menetluses oleva vaidluse lahendamiseks otsustava tähtsusega küsimus tekitab Euroopa Liidu õiguse tõlgendamisel tõsiseid raskusi, kuna hea õigusemõistmise huvides võib olla õigustatud, et kohus, kelle alluvusse kuulub andmete parandamise ja kommentaaride eemaldamise taotluse lahendamine, on ka kohus, kelle ainualluvuses on lahendada kahju hüvitamise nõue, millel on esimesena nimetatuga vajalik sõltuvussuhe.
15. Järelikult tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 kohaselt esitada see küsimus Euroopa Liidu Kohtule ning peatada menetlus kuni tema otsuseni.

ESITATUD PÕHJENDUSTEST LÄHTUDES otsustab siinne kohus

JÄTTA kassatsioonkaebus rahuldamata osas, milles see on suunatud kohtuotsuse selle osa vastu, milles leiti, et teotavate kommentaaride eemaldamise ja andmete parandamiseks õienduse avaldamise taotluse arutamine ei kuulu Prantsuse kohtualluvusse;

ESITADA ülejäänü kohta Euroopa Liidu Kohtule järgmine eelotsuse küsimus:

„Kas määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tuleb tõlgendada nii, et isik, kelle arvates [lk 7] on teotavaid avaldusi internetis levitades tema õigusi rikutud ning kes nõuab korruga nii andmete parandamist ja teabesisu kustutamist kui ka mittevaralise ja varalise kahju hüvitamist, võib vastavalt kohtuotsusele eDate Advertising (punktid 51 ja 52) pöörduda kohtusse igas liikmesriigis, kelle territooriumil on internetis avaldatud teabesisu kättesaadav või on olnud kättesaadav, nõudes selle liikmesriigi territooriumil tekitatud kahju hüvitamist, või peab ta vastavalt kohtuotsusele Svensk Handel (punkt 48) pöörduma selle hüvitisenõudega kohtusse, kelle alluvuses on andmete parandamiseks ja au teotavate kommentaaride eemaldamiseks ettekirjutuse tegemine?“;

PEATADA selles suhtes menetlus kuni Euroopa Liidu Kohtu otsuseni;

[...]

[...] [asjassepuutumatud menetluslikud asjaolud]

Cour de cassationi (Prantsuse kassatsioonikohus) esimese tsiviilkolleegiumi [...] otsus, kuulutatud presidendi poolt 13. mai 2020. aasta avalikul kohtuistungil

[lk 8]

Käesolevale kohtuotsusele LISATUD VÄIDE

Äriühing GTFLIX TV nimel [...] esitatud väide

Vaidlustatud kohtuotsust [...] kritiseeritakse, kuna sellega jäeti muutmata esialgse õiguskaitse kohta tehtud vaidlusalune kohtumäärus, milles leiti, et Tribunal de grande instance de Lyoni (Lyoni esimese astme kohus, Prantsusmaa) esialgse õiguskaitse üle otsustav kohtunik ei ole seda vaidlust pädev lahendama, kuna see kuulub Tšehhi kohtualluvusse, [...].

Arvestades kohtuotsuse algseid põhjendusi, et: „12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 artiklis 4 on ette nähtud: „Käesoleva määruse kohaselt esitatakse hagi isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse sõltumata nende kodakondsusest“;

Sama määruse artiklis 7 on lisatud, et lepinguvälise kahju puhul võib isiku vastu, kelle alaline elukoht on ühes liikmesriigis, esitada hagi teises liikmesriigis selle paiga kohtusse, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda;

kui tegemist on internetti postitatud teotavate avaldustega nagu käesolevas kohtuasjas, siis ei piisa vaidluse määramiseks selle kohtu alluvusse, kellele hagi on esitatud, sellest, et neid avaldusi saaks kõnealuse kohtu tööpiirkonnas lugeda, vaid on ka vaja, et need võiksid pakkuda selles piirkonnas elavatele internetikasutajatele teatavat huvi ning saaksid seal kahju tekitada.

Ei ole vaidlust, et DR elab ning tegutseb Ungaris Budapestis, mistõttu ei ole esimese kohtuastme kostjal Prantsuse kohtutega mingit elukohal põhinevat seost.

Lisaks ei nähtu menetluse käigus esitatud tõenditest, et vaidlusalused teated, mis on veebi postitatud peamiselt inglise ja teises järjekorras prantsuse keeles, oleks suunatud Prantsuse avalikkusele, kuna äriühing GTFLIX TV ei ole tõendanud, et Prantsuse internetikasutajaid käiks DRI veebisaitidel ja foorumitel kõige rohkem;

samuti tuleb tõdeda, et kuigi äriühing GTFLIX TV võis vaidlusaluste avalduste tõttu kannatada kahju Tšehhi Vabariigis, kus asub tema tegevuse kese, ei ole ta tõendanud, et selle kohtu tööpiirkonnas, kelle poole ta pöördus, oleks tegelikult esinenud kahjulikke tagajärgi. [lk 9]

Neid asjaolusid arvestades ja eespool viidatud ühenduse õigusnormide alusel oli Tribunal de grande instance de Lyoni (Lyoni esimese astme kohus, Prantsusmaa) esialgse õiguskaitse üle otsustaval kohtunikul õigus, kui ta otsustas, et see vaidlus ei kuulu mitte tema, vaid Tšehhi kohtute alluvusse. [“]

Ning hiljem sõnastatud põhjendusi, et: „[...] [tõdemine, et DRil ei ole Prantsuse territooriumil elukohta]

[...] [viide Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 4 punktile 1 ja artikli 7 punktile 2] Kahjustav sündmus toimus kõnealusel juhul peamiselt Tšehhi Vabariigis, kus on äriühingu GTFLIX asukoht ja seega ka tema huvide kese, ning Ungaris, kust vaidlusalused teated postitati, kuid mitte ühestki tõendist ei ilmne, et need internetti postitatud teated, mis on peamiselt ingliskeelsed ja alles teises järjekorras prantsuskeelsed, oleks suunatud Prantsuse avalikkusele ja oleks Prantsuse avalikkusele huvi pakkunud; Euroopa Liidu Kohtu praktikas on täpsustatud, et veebisaidi teabesisu puudutavates vaidlustes kuulub iga liikmesriigi kohtualluvusse üksnes kahju, mis tekitati selle liikmesriigi territooriumil, mille kohtusse pöörduti; kahju tekitamise tuvastamiseks ei piisa asjaolust, et need teated on internetis kättesaadavad, vaid on ka vaja, et need võiksid asjaomase riigi internetikasutajatele teatavat huvi pakkuda ja et sellel oleks olnud mõju, mida ei ole käesoleval juhul tõendatud, kuna vaidlusalused teated puudutavad pornovideote näitlejannade värbamise tingimusi Prah Legal Porno poolt, nende saadavat või puuduvat arstiabi, nende toksikomaaniat ning märkimisväärset kasu, mida see tegevus kõnealusele ettevõtjale toob.“

[Seega:]

- 1) [...] **[lk 10]** [...] [väite esimene osa, mis on sõnastatud samamoodi nagu eelotsusetaotluse põhistuses (punkti 4 alapunkt 1)]
- 2) [...] [väite teine osa, mis on sõnastatud samamoodi nagu eelotsusetaotluse põhistuses (punkti 4 alapunkt 2)]
- 3) [...] [väite kolmas osa, mis on sõnastatud samamoodi nagu eelotsusetaotluse põhistuses (punkti 4 alapunkt 3)]
- 4) [...] internetis avaldatud teabesisuga liikmesriigi territooriumil tekitatud kahju menetlemine kuulub selle liikmesriigi kohtualluvusse, kui see sisu on suunatud selle liikmesriigi avalikkusele, kellele see võib pakkuda teatavat huvi; selle tingimuse täitmiseks ei ole vaja, et selles liikmesriigis elavaid internetikasutajaid käiks kõnealusel veebisaidil kõige rohkem; apellatsioonikohus piirdus välistamisel, et vaidlus kuulub Prantsuse kohtualluvusse, nentimisega, et ei ole tõendatud, et kõnealused veebisaidid oleks suunatud Prantsuse avalikkusele, kuna äriühing GTFLIX ei ole tõendanud, et Prantsuse internetikasutajaid käiks DRi veebisaitidel ja foorumitel kõige rohkem, ilma et see kohus oleks uurinud, nagu temalt paluti, ega vaidlusalune teabesisu, mis puudutab äriühing Gtflixi suhteid tema prantslastest **[lk 11]** näitlejatega, ei või sel põhjusel pakkuda Prantsuse avalikkusele huvi; niiviisi otsustades jättis apellatsioonikohus oma otsuse 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 seisukohalt ilma õigusliku alusest;
- 5) [...]. [väite viies osa, mis on sõnastatud samamoodi nagu eelotsusetaotluse põhistuses (punkti 4 alapunkt 5)]